

Бібліографія: *Мірошник, М.В., Узлян, Л.А.* Електроний бізнес як перспективний напрямок розвитку комерційної діяльності підприємства / *М.В. Мірошник, Л.А. Узлян* // Результати наукових конференцій Навчально-наукового інституту економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу НТУ «ХПІ» за 2020 рік в 2 т. – Харків : НТУ «ХПІ», 2020. Т. 1 : Труди XVI-ої Міжнародної науково-практичної конференції «Дослідження та оптимізація економічних процесів «Оптимум-2020» 2-4 грудня 2020 р. – 2020. С. 30–33

KOCZISZKY G., prof., University of Miskolc, Miskolc, Hungary
PERERVA P., doctor of Economics, Professor, National Technical University “Kharkov Polytechnic Institute”

PIKHUR O., undergraduate, National Technical University “Kharkov Polytechnic Institute”

RESEARCH OF APPROACHES TO THE DEFINITION OF THE TERM «COMPETITION»

So far, the conceptual and terminological issues of competition and approaches to its interpretation have not been fully resolved. The lack of generally accepted unambiguous terms and their definitions leads to misunderstandings and errors in the scientific understanding of the phenomena that are studied. The variety of interpretations of terminology related to the theoretical problems of competition, competitiveness confirms the situation of disorder of the conceptual apparatus in this area of knowledge. It is characterized by both a variety of definitions and their imperfections, which complicates the study of economic problems of competition.

The study shows that in economic theory there are three main approaches to the definition of "competition".

Behavioral approach, which characterizes the basic patterns of behavior of market participants, was introduced by A. Smith. From the point of view of this approach, competition is competition in the market between economic entities. Later, the behavioral understanding of competition was improved in the direction of a more accurate definition of its purpose and methods of conduct. Thus, in the Marxist interpretation, competition is the antagonistic struggle inherent in commodity production between private producers for the most favorable conditions for the production and sale of goods. Behavioral description of competition in the neoclassical version is based on resource sources of economic activity - the limitations of virtually any resource in relation to the needs of society. According to the American economist P. Heine, "competition is an attempt to best meet the criteria for

access to rare goods." Undoubtedly, the main works of M. Porter were written in the spirit of behavioral interpretation of competition. In his book *International Competition*, he notes that competition is a dynamic, evolving, ever-changing landscape with new products, new marketing paths, new production processes, and new market segments. In his view, competition in any market can be seen as counteracting five competitive forces: the threat of new competitors; the threat of the appearance of goods or services-substitutes, rivals in terms of price; the ability of suppliers to bargain; the ability of buyers to bargain; rivalry between existing competitors. In favor of this approach can be attributed and the definition of competition provided by A. Yudanov: competition is a struggle for a limited amount of effective consumer demand, which is conducted in accessible market segments.

The functional approach considers the role of competition in the economy. Marxist-Leninist philosophy viewed competition, on the one hand, as an external force that forced producers to increase labor productivity in their enterprises, to expand production, to reduce costs, and to increase accumulation. On the other hand, this theory saw competition as one that deals with destruction, leading to the decline of enterprises and the economy as a whole. In contrast to this theory, D. Hume supported the diametrically opposite view. For him, competition is the highest form of cooperation in order to open new forms of market relations. J. Schumpeter, who was the first to draw attention to the innovative component of competition, considered it the driving force for improving business, economic development, the use of new methods, etc. R. Nelson and S. Winter hold about the same point of view, emphasizing that competition increases the number of opening procedures, and since no firm knows in advance which innovation will be the best, so each of them makes their choice, similarly natural selection and development. Hayek F. emphasizes the innovative component of competition, calling its mechanism a "discovery procedure", thus supporting in this sense R. Nelson and S. Winter. According to him, the market is gradually displacing companies that use outdated methods and technologies.

The structural approach considers competition through the analysis of the structure of the industry / market and focuses on the conditions that currently prevail in a particular economic space. This approach was formed along with the behavioral interpretation in the XIX and became widespread in the XX century. The sources of a structural approach to the definition of competition - in the works of F. Edgeworth, A. Cournot, J. Robinson, E. Chamberlin and other scientists who laid the foundation of modern Western theory of four main types of markets: perfect competition, monopolistic

competition, oligopoly and monopoly. In each of them there is a corresponding specificity of competitive interaction. The positions of this group of scientists in modern Western economics, as YB Ivanov and co-authors emphasize, are so strong that the very term "competition" is more often used in the structural sense. If you want to emphasize the behavioral side of the competition, often use another word - "rivalry" ("rivalry").

The integration of all the above theories and approaches into a single concept led to the formation in the 1980s of a whole line of economic thought - the theory of industrial organization, which allowed the analysis of industries and markets more comprehensively, using a variety of economic tools.

Summarizing all the above regarding the interpretation of the term "competition", we believe that today competition should be considered as an economic process of interaction, interconnection and struggle of producers for the buyer; increase its market share or competition between individual producers or suppliers of goods or services on the most favorable terms of production, processing and sale of products for profit.

References:

1. **Kocziszky, G.** Reputational compliance / **G. Kocziszky, M. Veres Somosi, T.O. Kobielieva** // Дослідження та оптимізація економічних процесів "Оптимум-2017" : тр. 13-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 6-8 грудня 2017 р. / ред.: О.В. Маноїленко, Є.М. Строков. – Харків : НТУ "ХПІ", 2017. – С. 140-143;
2. Формування управлінської, маркетингової та інноваційної політики на підприємствах туристичної індустрії / **П.Г. Перерва, А.В. Косенко, М.В. Маслак, В.О. Матросова, І.В. Долина** // Вісник НТУ «ХПІ» (економічні науки): зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХПІ», 2018. – № 47 (1323). – С. 114- 120;
3. **Шматько Н.М.** Розвиток інноваційної політики України з використанням маркетингу інновацій / **Н.М. Шматько, М.С. Пантелєєв** // Вісник НТУ «ХПІ» (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХПІ», 2018. – № 37 (1313). – С. 50-56;
4. Комплаєнс-програма промислового підприємства / **Перерва П.Г., Коциски Д., Верес Шомоши М.** – Харьков-Мишкольц : ООО «Планета-принт», 2019. – 689 с;
5. **Крамської Д.Ю.** Підвищення якості інвестиційних проектів завдяки введенню додаткових елементів інформаційного масиву / **Д.Ю. Крамської, П.В. Нотовський** // Вісник НТУ "ХПІ" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 19 (1295). – С. 140-146;
6. **Кучинський В.А.** Сучасні підходи до ефективного управління поведінкою персоналу для підвищення продуктивності праці / **В.А. Кучинський** // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2017. – № 46 (1267). – С. 166-169;
7. **Маслак О.І.** Аналіз вартісного оцінювання трансферу інтелектуально-інноваційних технологій на підприємстві / **О.І. Маслак, Н.М. Шматько, М.В. Маслак** // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 20 (1296). – С. 50-54;

8. Перерва П.Г. Комплаєнс як фактор інноваційного розвитку підприємства / **П.Г. Перерва, Т.О. Кобелева, Т.В. Романчик** // Інформація та знання в системі управління інноваційним розвитком: монографія / заг. ред. Ю.С. Шипуліна. – Суми : Триторія, 2018. – Розд. 5.2. – С. 205-220.

9. Перерва П.Г. Збалансована система показників в інноваційноінвестиційній політиці промислового підприємства / **П.Г. Перерва, Т.О. Кобелева, Н.П. Ткачова** // Вісник Нац. техн. ун-ту "ХПІ" : зб. наук. пр. Темат. вип. : Технічний прогрес та ефективність виробництва. – Харків : НТУ "ХПІ". – 2015. – № 60 (1169). – С. 50-54. – 52 с;

10. Перерва П.Г. Інноваційна складова реінжинірингу у забезпеченні економічної безпеки підприємства / **П.Г. Перерва, Т.В. Романчик**. - Реінжиніринг бізнес-процесів маркетингової сфери промислових підприємств: монографія / за заг. ред. докт. екон. наук, проф. А.М. Таранюка - Суми: Видавець СНАУ, 2018.- С.31-43;

11. Перерва П.Г. Місце інноваційної складової у забезпеченні економічної безпеки підприємства / **П.Г. Перерва, Т.В. Романчик** // Інформація та знання в системі управління інноваційним розвитком: монографія / заг. ред. Ю.С. Шипуліна. – Суми : Триторія, 2018. – Розд. 7.2. – С. 301-314;

12. Перерва П.Г. Оцінка впливу інноваційної, інвестиційної та маркетингової політики підприємства на рівень конкурентоспроможності / **П.Г. Перерва, С. Нагі, Т.О. Кобелева** // Вісник НТУ «ХПІ» (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 15 (1291). – С. 89-94;

13. Перерва П.Г., Ілляшенко С.М., Гармаш С.В., Попов М.О. Митне, інформаційне, фінансове, маркетингове та інноваційне забезпечення конкурентоспроможності промислових та туристичних підприємств // Вісник НТУ «ХПІ» (економічні науки): зб. наук. пр.– Харків : НТУ «ХПІ», 2019.– № 23.– С. 38-43. doi: 10.20998/2519-4461.2019.23.38;

14. Перерва П.Г., Маслак М.В., Гармаш С.В., Попов М.О. Управління митним обслуговуванням промислових та туристичних підприємств в умовах асоціації з європейським союзом // Вісник НТУ «ХПІ» (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХПІ», 2019. – № 24.– С. 117-122. doi: 10.20998/2519-4461.2019.24.117;

15. Погорелов С.М. Особливості застосування інформаційних технологій в менеджменті та економіці / **С.М. Погорелов** // Вісник НТУ «ХПІ» (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 19 (1295). – С. 151-155;

16. Перерва П.Г. Комплаєнс-программа промислового підприємства: сутність і задачі / **П.Г. Перерва** // Вісник Нац. техн. ун-ту "ХПІ" : зб. наук. пр. Сер. : Економічні науки. – Харків : НТУ "ХПІ", 2017. – № 24 (1246). – С. 153-158;

17. Розвиток організаційно-економічного механізму управління розвитком індустрії туризму та гостинності / **П.Г. Перерва, А.В. Косенко, М.В. Маслак, В.О. Матросова, І.В. Долина** // Вісник Н НТУ «ХПІ» (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХПІ», 2018. – № 48 (1324). – С. 121-127;

18. Розвиток організаційно-економічного механізму управління розвитком індустрії туризму та гостинності / **П.Г. Перерва [та ін.]** // Вісник НТУ «ХПІ» (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 48 (1324). – С. 121-127;

19. Формування конкурентного, інтелектуального і маркетингового потенціалу інноваційного підприємництва / **П.Г. Перерва, А.В. Косенко, М.В. Маслак, В.О. Матросова, І.В. Долина** // Вісник НТУ «ХПІ» (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХПІ», 2018. – № 20 (1296). – С. 36- 40;

20. Погорелов С.М. Методика оцінки рівня організації праці менеджерів / **С.М. Погорелов, М.І. Погорелов** // Вісник НТУ «ХПІ» (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХПІ», 2018. – № 15 (1291). – С. 125-128;

21. Погорелова Т.О. Інноваційні технології в управлінні персоналом на сучасному підприємстві / **Т.О. Погорелова** // Вісник НТУ «ХПІ» (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 15 (1291). – С. 101-104.

Бібліографія: Kocziszky, G., Pererva, P., Pikhur, O. Research of approaches to the definition of the term "competition" / **G. Kocziszky, P. Pererva, O. Pikhur** // Результати наукових конференцій Навчально-наукового інституту економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу НТУ «ХПІ» за 2020 рік в 2 т. – Харків : НТУ «ХПІ», 2020. Т. 1 : Труди XVI-ої Міжнародної науково-практичної конференції «Дослідження та оптимізація економічних процесів «Оптимум-2020» 2-4 грудня 2020 р. – 2020. С. 33–37